

Prekentekest: Joh.20,19-31

Det var om kvelden samme dag, den første dag i uken. Av frykt for jødene hadde disiplene stengt dørene der de var samlet. Da kom Jesus; han stod midt iblant dem og sa: "Fred være med dere." Og da han hadde sagt det, viste han dem sine hender og sin side. Disiplene ble glade da de så Herren. Igjen sa han til dem: "Fred være med dere. Likesom Faderen har sendt meg, sender jeg dere." Så åndet han på dem og sa: "Ta imot Den Hellige Ånd. Dersom dere tilgir noen deres synder, da er de tilgitt. Dersom dere fastholder dem for noen, da er de fastholdt."

Tomas, en av de tolv, han som ble kalt Tvillingen, var ikke sammen med de andre disiplene da Jesus kom. "Vi har sett Herren," sa de til ham. Men han sa: "Dersom jeg ikke får se naglemerket i hendene hans og får legge fingeren i det og stikke hånden i hans side, vil jeg ikke tro." Åtte dager senere var disiplene igjen samlet, og Tomas var sammen med dem. Da kom Jesus mens dørene var lukket; han stod midt iblant dem og sa: "Fred være med dere." Så sier han til Tomas: "Kom med fingeren din, og se mine hender, og kom med hånden og stikk den i min side. Vær ikke vantro, men troende!" "Min Herre og min Gud!" sa Tomas. Jesus sier til ham: "Fordi du har sett meg, tror du. Salige er de som ikke ser og likevel tror."

Jesus gjorde også mange andre tegn for disiplenes øyne, som det ikke er skrevet om i denne boken. Men disse er skrevet ned for at dere skal tro at Jesus er Messias, Guds Sønn, og for at dere ved troen skal ha liv i hans navn.

Nå er alle ferdig med påskeferien og har kommet tilbake til hverdagen igjen. Det eneste som minner om høytiden er litt brunfarge i ansiktet hos enkelte og påskepynt som ennå ikke er ryddet bort. De som har reist bort i påskeferien og koblet av fra hverdagens mas og kjas, har forhåpentligvis kommet tilbake med nye krefter. Slik har påsken gjort godt for mange den tiden den varte, og nå er påsken over.

Eller er den det? Er påsken over? I kirken lever vi fortsatt i påsketiden. Ennå i seks søndager etter påske feirer vi oppstandelsen, ja sant og si er det Jesu oppstandelse vi feirer hver søndag gjennom hele kirkeåret. I dagens prekentekest møter vi disiplene gjennom to etterfølgende søndager. Den første dag i uken var den samme dagen Jesus stod opp av graven. Den åttende dagen var søndag etter. Det var da Jesus møtte Tomas, som vi hørte om. Siden har Jesu disipler fortsatt å samles hver søndag år ut og år inn for å møte den oppstandne Jesus Kristus.

Disiplene holdt til bak stengte dører. De var redde for jødene, redde for å lide samme skjebne som Jesus. I en moderne rettsstat virker en slik frykt overdreven, men en titt ut i den store verden viser hva opphissede mennesker kan få seg til å gjøre når det oppstår lynsjestemning.

Til tross for stengte dører, der stod Jesus og sa "Fred være med dere." Hilsenen betyr til vanlig bare god kveld, hei eller liknende. Det var en helt vanlig hilsen, men denne gangen var det tydelig at Jesus mente noe mer med det han sa. Først viste Jesus sine hender og sin side. Hendene med merker etter nagler som var kjørt igjennom, og siden der spydet hadde laget et dypt sår.

Deretter sa han enda en gang, som for å understreke hvert ord: "Fred være med dere." I stedd for en vanlig intetsigende hilsen som hei eller god

kveld, så viste Jesus ved å holde frem sårmerkene og å gjenta ordene at hilsenen betydde det ordene sa. Jesus kom med fred.

Siden uminnelige tider har jødene sagt sitt shalom. Nå, etter det som skjedde med Jesus er det som ordet dirrer over helt nye strenger og med en ny og langt fyldigere klang – av fred. Allerede i avskjedstalen, før påskehendelsene, hadde Jesus sagt: "Fred etterlater jeg dere, min fred gir jeg dere, ikke den fred som verden gir." Joh 14,27. Nå holdt Jesus frem sårmerkene og viste på sin egen kropp hva freden hadde kostet. Den var dyrt kjøpt og betalt. Jesu eget legeme og blod.

Det var fra gammelt av en dyp kløft, en uoverstigelig avgrunn mellom mennesker og Gud. Det var et fiendtlig forhold, en menneskehet som brøt Guds lov og gikk sine egne veier. Slik hadde det vært siden uminnelige tider. Nå hadde Gud selv tatt fredsinitiativet. I 2 Korinterbrev forklares dette så tydelig.

"Det var Gud som i Kristus forsonte verden med seg selv, slik at han ikke tilregner dem deres misgjerninger." Det var altså Gud som ville forsoning, og det var Gud som forsonte, og det står skrevet at Gud overgav ordet om forsoningen til sine apostler, til kirken. "Så er vi da utsendinger for Kristus, og det er som om Gud selv formaner gjennom oss: Vi ber dere på Kristi vegne, la dere forsones med Gud!" 2 Kor 5,19-20.

Det er nemlig ikke slik at hele verden fra påskedag av har fred med Gud, og at det for kirken kun dreier seg om å fortelle dette. Forsoningen er et tilbud fra Gud og en formaning om å la seg forsones. Det er dessverre ikke slik at hele verden har sagt takk og amen til Guds tilbud om forsoning. Men apostlene hadde fulgt Jesus, og sagt ja til Gud og alt som dette ja måtte føre med seg. Derfor fikk de høre ordene: "Fred være med dere."

Men slik var det ikke for alle. Det glade budskapet, evangeliet, måtte ut til hele verden. Derfor sa Jesus: "Likesom Faderen har sendt meg, sender jeg dere. Så åndet han på dem og sa: Ta imot Den Hellige Ånd. Dersom dere tilgir noen deres synder, da er de tilgitt. Dersom dere fastholder dem for noen, da er de fastholdt."

Forholdet mellom åndsutgytelsen på pinsedag og åndsutgytelsen som her fant sted, er det forskjellige tanker om hvordan henger sammen. Det som i hvert fall er klart, er at det oppdraget apostlene fikk, kunne de ikke utføre i egen kraft. Deres virke skulle være Den Hellige Ånds verk, like mye som de ordene de skulle tale måtte være Guds ord.

Jesus åndet på dem og sa: "Ta imot Den Hellige Ånd." Det er ut fra slike skriftsteder vi kan si med Den nikenske trosbekjennelse, som vi brukte på påskedagen, at Den Hellige Ånd utgår fra Faderen og Sønnen. Sammen med ordene "min Herre og min Gud", som Tomas sa da han fikk møte den oppstandne Jesus, er dette et mektig vitnesbyrd om hvem Jesus Kristus er. Han er Herre og Gud, han er den som sammen med Faderen sender ut Den Hellige Ånd.

Med en slik oppdragsgiver, og med en slik autoritet i ryggen sier det seg selv at Jesu disipler måtte bringe klar tale. Det var ikke et vagt og ullent budskap de kom med om at mennesker måtte bli mer vennligstilt overfor Gud, eller om at Gud nå var blitt mer tolerent i forhold til synd. Det var

ikke slik at Gud og mennesker nå kunne møtes på halvveien som i et forliksråd, for så å bli enig om at begge parter firer litt hver på sine krav.

Kanskje hadde det vært lettere for mange hvis det var slik. Kanskje hadde flere slått til hvis de kunne gjøre en handel med Gud, betale litt selv, og Gud kunne til gjengjeld slakke litt av på kravene. Men slik var ikke budskapet apostlene fikk å gå med. Det disse forkynte var et budskap om at Gud fra tidenes morgen har villet forsoning, om at Gud selv har skaffet et sonoffer, om at menneskers synd som skilte fra fellesskapet med Gud nå er sonet og oppgjort takket være Jesus. Det mennesker formaner til å gjøre er å ta imot, la seg forsones med Gud, be Gud om tilgivelse for Jesu skyld.

“Dersom dere tilgir noen deres synder, da er de tilgitt. Dersom dere fastholder dem for noen, da er de fastholdt.” Dette kalles nøkkelmakten. Nøkkelmakten er gitt til menigheten. Den er ikke så mye en makt som den er et stort ansvar. Nøkkelmakten er gitt av Jesus for at mennesker skal bli frelst! Bindenøkkelen er gitt for at kristne som er på vei bort fra Gud skal få vite om sin situasjon og slik få mulighet til å vende om.

Menigheten, presten, kristne mennesker forplikter å si klart fra hva Guds ord sier, og det må sies med kjærlighet; følgen av å ikke følge Guds bud og unngå oppgjør vil være å forlate forsoningen med Gud og Guds frelse. Da er synden fastholdt. Gud inngår ikke kompromisser med synd, men viser i stedet til Jesu hender og side, til sårmerkene, til prisen Gud har betalt for at vi skulle få fred med Gud. “Men dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss syndene og renser oss for all urett.” 1 Joh 1,9.

Derfor: “Dersom dere tilgir noen deres synder, da er de tilgitt.” Kirken har fått overdratt denne fullmakten fra Jesus selv. Det kalles løsenøkkelen. Til det har vi en ordning i kirken som heter skriftemålet. Under skrifte har vi prester 100 % taushetsplikt. Skriftemålet, eller enkeltskriftemålet som det kalles, foregår slik at den som ber om å få skrifte, etter en samtale med presten, bekjenner sin synd, og får deretter under håndspåleggelse høre ordene sagt til seg selv: “Etter vår Herre Jesu Kristi ord og befaling, tilsier jeg deg alle dine synders nådige forlatelse, i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.”

For den som har dårlig samvittighet i forhold til Gud, er det godt å få høre disse ordene og vite at det som var i veien, det er blitt tatt bort alt sammen, gjort opp av Jesus, vår bror. “For han ble såret for våre overtredelser og knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham for at vi skulle ha fred, ved hans sår har vi fått legedom.” Jes 53,5. Noen bedre legedom enn syndsforlatelse finnes ikke, og heller ikke noen bedre fred enn den Jesus kan gi.

For utenforstående kan det fortone seg som det rene galskap å tro på noe som en ikke kan se. Slik var det gjerne også for Tomas. Så lenge han kunne se Jesus og være sammen med ham hver dag, og snakke med Jesus som en snakker med andre, så var det ingen sak å tro. Men nå var altså ikke Tomas til stede da Jesus viste seg for de andre, og Tomas festet ikke lit til deres opplevelse. Han ville se selv og ta på Jesu sår. Ikke bare det at han ikke kunne tro uten dette, men han ville ikke tro.

Neste søndag kom Jesus igjen mens de var samlet, også denne gangen gjennom lukkede dører. Da visste Jesus om alt som Tomas hadde sagt. "Kom med fingeren din, og se mine hender, og kom med hånden og stikk den i min side. Vær ikke vantro, men troende!"

Tomas får en tydelig formaning. Han ble senere kalt for tvileren, men det Jesus setter ord på var ikke tvil men vantro. For ettertiden kan denne hendelsen med Tomas virke trosstyrkende. Sant å si var det jo ingen av disiplene som ventet Jesu oppstandelse. Påskemorgen kom som en overraskelse, enda Jesus hadde sagt fra på forhånd.

Heldigvis for Tomas at han levde i tiden mellom påskedagen og Kristi himmelfartsdag. Ellers hadde han vel forblitt vantro og bare levd på minnene om den gangen han trodde på Jesus. I stedet ble han øyne og ører for oss.

Tomas fikk bevis, men Jesus sa: "Salige er de som ikke ser og likevel tror." Tomas ble nok overrasket da Jesus plutselig stod der lys levende. Den største overraskelsen var kanskje likevel at Jesus hadde hørt alt, han visste hva Tomas hadde sagt bak lukkede dører. Var det skremmende, skal tro, eller var det kanskje trygt å vite at Jesus så og hørte?

"Salige er de som ikke ser og likevel tror." Det er Jesu budskap til oss. To søndager etter hverandre møtte Jesus sine disipler. Selv om han ikke var synlig hele tiden, så hadde han likevel hørt det som ble sagt. Disiplene var øyne for oss, og den skeptiske Tomas var kanskje nettopp pga. sin skepsis og vantro et av de beste vitnene for skeptiske mennesker i vår tid. Selv han som ikke ville tro, måtte bare gi seg over og bekjenne: "Min Herre og min Gud!" Jesus var virkelig oppstått, og det gikk an å ta på ham. Jesus var ikke et spøkelse, men høyst levende og fysisk.

Derfor blekner ikke påskens budskap i takt med den påskebrune fargen. Jesus lever og er like fullt til stede i dag, om enn usynlig for øyet, men synlig for troen. Også i dag bærer han sårmerkene. Også i dag er hans død og oppstandelse selve grunnlaget for at vi kan ha noe med Gud å gjøre.

Enn så lenge må vi leve med at Jesus er usynlig. Men som Tomas etter alt å dømme lærte seg å leve med den nye situasjonen, slik skal vi som ikke kjenner noe annet få ta til oss av øyenvitneberetningene, og si så høyt at alle kan høre: "Ja, dét er den Jesus vi tror på. Han er vår Frelser og venn."

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.